

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΕΩΡΓΕΛΗΣ
ΝΑΥΣΙΚΑ ΤΣΑΟΥΣΗ
ΜΑΡΙΑ ΒΑΛΛΙΑΝΟΥ

Ενδεικτική της πολιτικού ρεαλισμού του Βενιζέλου σε σχέση με τη στάση του απέναντι στα ενικά ζητήματα, και συγκεκριμένα στο Κρητικό, αποτελεί και αυτό: Στον διευθυντή της αθηναϊκής εφημερίδας Το Άστυ, ο Κρητικός ηγέτης δήλωνε την πεποίθησή του ότι τα μικρά έθνη έχουν συμφέρον να αποφύγουν τη σύγκρουση με τις Μεγάλες Δυνάμεις, αλλά και οφείλουν να προσαρμόζονται στις περιστάσεις και να επιδιώκουν την εκπλήρωση των εθνικών τους διεκδικήσεων σταδιακά.

www.poukamisas.gr

Εκπαιδευτικό υλικό

Προγραμματισμοί ύλης

Στην αρχή κάθε εκπαιδευτικού έτους οι Ακαδημαϊκοί Υπεύθυνοι καταγράφουν το χρονοδιάγραμμα της διδασκαλίας της ύλης ανά μάθημα και τάξη.

Φροντιστηριακά βιβλία

Τα φροντιστηριακά βιβλία συμπληρώνουν το μάθημα ενισχύοντας τη διδασκαλία κατά την ώρα της μελέτης του μαθητή.

Σχέδια Μαθήματος

Στους καθηγητές μας παρέχονται αναλυτικά σχέδια μαθήματος για κάθε τάξη και μάθημα, που περιλαμβάνουν τους εκπαιδευτικούς στόχους για κάθε θεματική ενότητα.

 φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟ ΚΡΗΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε την πολιτική στάση του πρωθυπουργού της Ελλάδας Ελευθερίου Βενιζέλου όσον αφορά το Κρητικό Ζήτημα κατά το χρονικό διάστημα από την μετάκλησή του στην Αθήνα έως την έκρηξη των Βαλκανικών πολέμων (Οκτώβριος 1912), σε συσχέτισμό με: α) τις προσδοκίες και τις αντιδράσεις των Κρητών απέναντι στην πολιτική αυτή β) την άρνησή του Βενιζέλου να δεχτεί στην ελληνική βουλή αντιπροσώπους της κρητικής βουλής γ) την πολιτική του απέναντι την Τουρκία.

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Εφημερίς των Συζητήσεων της Βουλής -Συνεδρίασις 10ης Νοεμβρίου 1911

[...] Έχω καθήκον και πάλιν να επαναλάβω, ό,τι είπον αρχόμενος του λόγου μου ότι τα εν Κρήτη πράγματα παρέχουσιν αφορμήν ζωηροτάτων ανησυχιών εις την Κυβέρνησιν, διότι εάν η Ελλάς δύναται σταθερώς πολιτευομένη να μη εμπλακή παρά την γνώμην αυτής εις πόλεμον, τα εν Κρήτη όμως πράγματα δεν έχουσι να ωφεληθώσιν εκ των παραβόλων αποφάσεων, εις τας οποίας άγονται.

Οι Κρήτες είνε κύριοι εν τω ιδίω οίκω, έχουσι δικαίωμα να ρυθμίζωσι τα εσωτερικά τουλάχιστον πράγματα αυτών κατ' ιδίαν γνώμην, έχουσι το δικαίωμα να συγκροτώσι νόμιμον Κυβέρνησιν προερχομένην εκ της αντιπροσωπείας ταύτης.

[...] Άλλοι ζητούν την κήδευσιν της Κρήτης. Ούτε θέλω καν να επικαλεσθώ από του βήματος τούτου την ιδιαιτέρως λειπήν, την τραγικήν θα ηδυνάμην να είπω αντίθεσιν, υπό την οποίαν διατελώ ως Πρόεδρος της Ελληνικής Κυβερνήσεως την στιγμήν ταύτην, αλλά και ως Κρης, εις τους αγώνας του οποίου, και τους στρατιωτικούς και τους πολιτικούς κάτι οφείλεται δια την εν Κρήτη κατάστασιν, δεν θέλω να επικαλεσθω τούτο δια να είπω ότι δεν είμαι εγώ εκείνος, ο οποίος θα επιδιώξω την κήδευσιν της Κρήτης.

Ηρωτήθην από τον αξιότιμον εξ Αχαΐας και Ήλιδος βουλευτήν τίνα μέτρα έλαβεν η Κυβέρνησις, και τίνα μέτρα προτίθεται να λάβη, όπως απομακρύνη πάντα κίνδυνον από του Κράτους και του Ελληνισμού εκ των τελουμένων εν Κρήτη.

Εγώ δηλώ, ότι, εφ' όσον η παρούσα Κυβέρνησις απολαύει της εμπιστοσύνης του Ελληνικού λαού, θέλει λάβει όλα τα μέτρα, τα οποία ενδείκνυνται υπό των περιστάσεων, όπως μη καταστή δυνατόν να τεθή ο δαυλός του εμπρησμού εις την πυρίτιδα, καθ' ήν στιγμήν η Κυβέρνησις θέλει να μένη αύτη στεγνή και ξηρά. Εις τους παλαιούς συμπατριώτας μου εδήλωσα, ότι δεν θα γίνωσι δεκτοί εδώ ερχόμενοι ως αντιπρόσωποι του Κρητικού λαού να παρακολουθήσωσιν εν μέσω ημών σήμερα. Η Κυβέρνησις, επαναλαμβάνω, εφ' όσον θα ευρίσκειται εις την αρχήν, θα λάβη όλα εκείνα τα μέτρα τα οποία θα ενδείξωσιν αι περιστάσεις, ίνα η πρόθεσις των εν Κρήτη, όπως ακόντα παρασύρωσιν ημάς εις πόλεμον, μη πραγματοποιηθή, όπως η πρόθεσις, ίνα παρακαθήσωσιν, ακόντων ημών εν τω Βουλευτηρίω τούτο σήμερα, μη πραγματοποιηθή.

Οι Ιστορικοί λόγοι του Ελ.Βενιζέλου, Έκδοσις Εφημερίδος «Νέος Κόσμος», τόμος πρώτος, σελ 97

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Την πολιτική της ειρήνης διακήρυξε ο Βενιζέλος δημόσια από το βήμα της προεκλογικής του συγκέντρωσης στη Λάρισα στις 13 Νοεμβρίου 1910: «Όλος ο κόσμος γνωρίζει μετά πόσης ειλικρινούς χαράς ο ελληνικός λαός εχαιρέτησε την τουρκικήν μεταπολίτευσιν. Ουδ' είναι ανεξήγητον το τοιούτον, λαμβανομένων υπ' όψιν των μεγάλων συμφερόντων άτινα έχομεν εν τη ομόρω επικρατεία, δικαιολογεί δε και το ενδιαφέρον με το οποίον παρακολουθούμεν τα εκεί συμβαίνοντα, επιδιώκοντας την άρσιν πάσης παρεξηγήσεως μετά της Τουρκίας ως και των άλλων λαών της Βαλκανικής ούτως ώστε ν' αναπτυχθή μεταξύ όλων δεσμός τοιούτου [...] δυνάμενος αργότερα να λάβη και άλλη μορφήν.

Δεν επεδίωξα τον πόλεμον κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, τουλάχιστον κατά την εποχήν καθ' η εξεργάγη, δε θα το επεδίωκον δε ούτε και βραδύτερα εάν και μόνο κατώρθουν να ρυθμίσω κατά τινά τρόπον το Κρητικό Ζήτημα, το οποίον αποτελεί σκόπισμα εν τη σάρκα της Ελλάδος, του οποίου η περαιτέρω εκκρεμότης καθιστά αδύνατο εις την Ελλάδα να ζήση τον κανονικόν πολιτικόν βίον της.

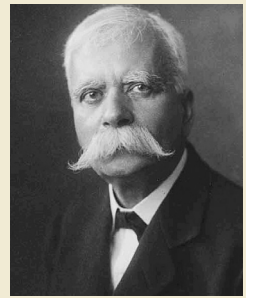
Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η εποχή του, επιμέλεια Θ. Βερεμής – Η. Νικολακόπουλος, ΤΑ ΝΕΑ – Ιστορική Βιβλιοθήκη, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, σελ.92.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Της Ελλάδος μη αποδεχθείσης εισέτι το κρητικόν κήρυγμα της ενώσεως, η Κρήτη ούτε από απόψεως εσωτερικού δημοσίου δικαίου πολύ δε ολιγώτερον από απόψεως διεθνούς δικαίου δύναται να θεωρηθή αποτελούσα μέρος της Ελληνικής Επικρατείας, ώστε να δικαιούται ν' αντιπροσωπεύηται κατά το Σύνταγμα εν τω εν Αθήναις Βουλευτηρίω [...] Η Κυβέρνησις είναι αδύνατον να δεχθή όπως παρεδρεύσουν οι αναφερόμενοι μετά το νομίμων αντιπροσώπων του ελληνικού λαού, υπομμνήσκει δ' ότι απόπειρα τυχόν αυτών, όπως βιαίως πραγματοποιήσωσι τους σκοπούς των, θ' αποτελεί έγκλημα κατά της εν Ελλάδι καθεστηκυίας τάξεως, την οποία έχει η κυβέρνηση καθήκον να προασπίση και αν ακόμη ευρεθή εις την λυπηροτάτην ανάγκην να χρησιμοποιήση προς τούτο την ένοπλον δύναμιν. Η κυβέρνηση άλλως τε ελπίζει ότι οι Κρήτες αντιπρόσωποι δεν θα φθάσουν να ωθήσουν τα πράγματα μέχρι τοιαύτης ακρότητος και ότι ο εγνωσμένος αυτών πατριωτισμός θα τους ανάγη εις την αναγνώρισιν ότι ο επιδιωκόμενος υπ' αυτών εθνικός σκοπός ήκιστα δύναται να υπηρετηθή διά προκλήσεως εσωτερικών αταξιών και ανωμαλιών.

Κ. Σβολόπουλος, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, τόμος ΙΔ', σελ. 284 (από το σχολικό βιβλίο να αξιοποιηθούν οι σελ. 245-246)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΙΜΗΣ
(1855-1936)

Μετριοπαθής πολιτική φυσιογνωμία του συντηρητικού χώρου της νεώτερης πολιτικής ιστορίας του τόπου. Διετέλεσε έξι φορές πρωθυπουργός (1897-99, 1901-02, 1915, 1916, 1917, 1926-28) και δυο φορές Πρόεδρος της Δημοκρατίας (αρχική εκλογή το 1929 και επανεκλογή το 1934). Η πρώτη του πρωθυπουργία ήταν ιστορική, αφού συνδέθηκε με τις διαπραγματεύσεις και την συνθήκη ειρήνης απέναντι στην Τουρκία, με την κορύφωση του Κρητικού Ζητήματος και την τοποθέτηση του πρίγκιπα Γεωργίου στην Υπάτη Αρμοστεία της Κρήτης και τον Οικονομικό Έλεγχο της χώρας έπειτα από την πτώχευση στην οποία την είχε κηρύξει ο Χαρ. Τρικούπης. Ύπατος Αρμοστής της Κρήτης διορίστηκε και ο ίδιος ο Ζαΐμης το 1906, όταν παραιτήθηκε ο πρίγκιπας, ενώ από το 1914 έως το 1920 διετέλεσε και διοικητής της Εθνικής Τράπεζας, αφού ενδιάμεσα εκτέλεσε και χρέη πρωθυπουργού για ελάχιστα διαστήματα. Μάλιστα το 1917 ήταν πρωθυπουργός όταν κατ' απαίτηση των Γάλλων απομακρύνθηκε ο βασιλιάς Κωνσταντίνος Α'. Η πρώτη θητεία του στην Προεδρία της Δημοκρατίας συνέπεσε με την τελευταία περίοδο πρωθυπουργίας του Ελ. Βενιζέλου, ενώ η δεύτερη διακόπηκε από τα απανωτά πραξικοπήματα που οδήγησαν στη δικτατορία Μεταξά.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το πολιτικό κενό στη διακυβέρνηση της Κρήτης μετά την παραίτηση της Προσωρινής Κυβέρνησης καλύφθηκε με προσωρινά κυβερνητικά σχήματα, έως τις εκλογές του Μαρτίου 1910. Το κόμμα του Ελ. Βενιζέλου πλειοψήφησε και σχημάτισε κυβέρνηση δύο μήνες αργότερα (17 Μαΐου 1910). Για το Κρητικό Ζήτημα άνοιξε μια νέα περίοδος, κατά την οποία ο κύριος διαχειριστής του ήταν ο Ελ. Βενιζέλος, που είχε οριστικά επιβληθεί ως η κορυφαία πολιτική προσωπικότητα στην Κρήτη.

Λίγους μήνες μετά την ανάληψη της προεδρίας της Κρητικής Κυβέρνησης από τον Ελ. Βενιζέλο, ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος που έλεγχε τα ελληνικά πολιτικά πράγματα μετά την επανάσταση στο Γουδί (1909), τον κάλεσε στην Αθήνα να αναλάβει την πρωθυπουργία της Ελλάδας (Σεπτέμβριος 1910). Η εξέλιξη αυτή δημιούργησε στους Κρήτες αμφιθυμικά αισθήματα. Οι περισσότεροι εξέφραζαν φόβους για την απουσία ενός ανδρός, που γνώριζε περισσότερο από κάθε άλλο να κινείται στους λαβύρινθους της ευρωπαϊκής διπλωματίας και να σώζει τις εθνικές υποθέσεις σε κρίσιμες περιστάσεις, ενώ άλλοι πίστευαν ότι από τη νέα θέση του θα μπορούσε να λύσει το Κρητικό Ζήτημα ταχύτερα και ασφαλέστερα.

Ο Κρητικός ηγέτης είχε από νωρίς καταλήξει στη γενική διαπίστωση ότι η δικαίωση των εθνικών προσδοκιών της ιδιαίτερης πατρίδας του ήταν αναπόσπαστα συνυφασμένη με τη δυνατότητα του ελεύθερου βασιλείου να τη συνδράμει αποτελεσματικότερα, με διπλωματικά ή στρατιωτικά. Έτσι σκεπτόμενος επιδιώκει την επίτευξη των πολεμικών εξοπλισμών και την ταυτόχρονη αποφυγή της άμεσης εμπλοκής σε ένοπλη σύρραξη. Αποτελούσε βαθιά πίστη η άποψη πως μόνο μέσω της διπλωματικής οδού και της σταδιακής διερεύνησης των διεκδικήσεων μπορούσε να επέλθει το ενωτικό αποτέλεσμα. Αυτό στηριζόταν στην ιδέα πως σε ζωτικής σημασίας εθνικά ζητήματα που αφορούσαν διαφορές εκπορευόμενες από εδαφικές διεκδικήσεις απαιτείτο κλίμα συνεργασίας με τα υπόλοιπα κράτη μέσω της διπλωματίας. Η ίδια στάση διατρανώνεται και από το βήμα της προεκλογικής συγκέντρωσης στη Λάρισα. Ο Ελ. Βενιζέλος τάσσεται ανοιχτά υπέρ της φιλερηνικής πολιτικής η οποία εμφιαστικά συνοψίζεται στη φράση (Κείμενο 2) «**δεν επεδίωξα τον πόλεμον κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας**». Αντιτίθεται σε κάθε πρακτική που συντελεί στην όξυνση των σχέσεων της Ελλάδας με τους όμορους Βαλκανικούς λαούς. Πιο συγκεκριμένα αναφέρει ότι ο ελληνικός λαός με ιδιαίτερη χαρά υποδέχτηκε τις πολιτικές εξελίξεις στην Τουρκία ήτοι την τουρκική μεταπολίτευση και πως με μεγάλο ενδιαφέρον παρακολουθεί όσα συμβαίνουν εκεί. Σε μια ένδειξη καλής θέλησης επιδιώκεται η άρση κάθε παρεξήγησης με την Τουρκία και τους υπόλοιπους βαλκανικούς λαούς, έτσι ώστε αρχικά να αναπτυχθεί ένας δεσμός, που στη συνέχεια θα μπορούσε να αξιοποιηθεί προς όφελος των διακρατικών σχέσεων. Υπερτονίζει ότι δεν επιδιώκει εμπλοκή στις διμερές σχέσεις με τη γείτονα χώρα και πως κάνει τα αδύνατα δυνατά να την αποφύγει και στην παρούσα φάση, εφόσον είναι σε θέση να ρυθμίσει το Κρητικό Ζήτημα, το οποίο αποτελεί τμήμα της σαρκός της Ελλάδας και η επίλυση του είναι το εκκρεμές εκείνο ζήτημα που δεν επιτρέπει στην Ελλάδα να ζήσει τον κανονικό πολιτικό της βίο.

Με το οξύτατο πολιτικό του αισθητήριο ο Βενιζέλος γνώριζε ότι δεν είχε φτάσει ακόμη το πλήρωμα του χρόνου. Η αντίδραση του Έλληνα πρωθυπουργού ήταν άμεση και κατηγορηματική και στους εκπροσώπους του ελληνικού κοινοβουλίου (Κείμενο 1): «**Εις τους παλαιούς συμπατριώτας μου εδήλωσα, ότι δεν θα γίνωσι δεκτοί εδω έρχόμενοι ως αντιπρόσωποι του Κρητικού λαού να παρακολουθήσωσιν εν μέσω ημών σήμερον**». Στις επίμονες παρακλήσεις των συμπατριωτών του Κρητών απαντούσε αρνητικά και φαινόταν δυσάρεστος. Στο απόσπασμα από την Ιστορία του Ελληνικού Έθνους του Κ. Σβολόπουλου ο πρωθυπουργός εξηγεί τους λόγους για τους οποίους δε γίνονται δεκτοί οι Κρήτες βουλευτές στην ελληνική βουλή. Μια τέτοια κίνηση σαφώς και αποτελούσε παραβίαση τόσο του εσωτερικού δημοσίου δικαίου όσο και του διεθνούς. Ο Βενιζέλος κάνει σαφές ότι η δυνατότητα της εισόδου των Κρητών βουλευτών στο ελληνικό Κοινοβούλιο θα μπορούσε να προκαλέσει μόνο περιπλοκές κι εσωτερικές ανωμαλίες, αλλά και θα πυροδοτούσε επικίνδυνους εθνικισμούς, αφού η Κρήτη δεν είχε επιτύχει ακόμη την ένωσή της με την Ελλάδα σε καμιά περίπτωση δεν αποτελούσε «**μέρος της Ελληνικής Επικρατείας, ώστε να δικαιούται ν' αντιπροσωπεύεται κατά το Σύνταγμα εν τω εν Αθήναις Βουλευτηρίω**». Μάλιστα, στην ομιλία του από το βήμα της Βουλής στις 10 Νοεμβρίου 1911 (Κείμενο 1), ο πρωθυπουργός, αφού αρχικά υπενθυμίζει ότι στους «στρατιωτικούς και τους πολιτικούς» αγώνες του νησιού είχε και ο ίδιος συμμετάσχει ενεργά (και άρα ο πατριωτισμός του είναι δεδομένος), τονίζει ότι στην Κρήτη ισχύει καθεστώς κατά το οποίο προβλέπεται η ύπαρξη ξεχωριστού κοινοβουλίου στα πλαίσια της αυτονομίας του νησιού. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι τελικά οι Κρήτες «**έχουσι δικαίωμα να ρυθμίζωσι τα εσωτερικά τουλάχιστον πράγματα αυτών κατ' ιδίαν γνώμην**». Επομένως κάθε παρέμβαση της Ελληνικής κυβέρνησης (παρόλο το δεδομένο και αυτονόητο ενδιαφέρον της) συνιστά ό,τι προειπώθηκε: παραβίαση τόσο του εσωτερικού δημοσίου δικαίου όσο και του διεθνούς.

Η στάση αυτή του Βενιζέλου, υποδεικνύει τον πολιτικό του ρεαλισμό και την πρακτική και συνετή αντιμετώπιση των εθνικών θεμάτων. Όμως αυτή η σταθερή άρνησή του να επιτρέψει την είσοδο Κρητών βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο προκάλεσε στην Κρήτη ισχυρές αντιδράσεις. Αναταραχή εκδηλώθηκε στα τέλη του 1911 και συγκροτήθηκε πάλι στο νησί Επαναστατική Συνέλευση (3 Ιανουαρίου 1912), ενώ άρχισαν να οργανώνονται και ένοπλα τμήματα. Η κατάσταση αυτή κράτησε μέχρι την έκρηξη των Βαλκανικών πολέμων (Οκτώβριος 1912) και τελικά εκείνο που δεν είχε κατορθώσει ν λύσει η διπλωματία, το έλυσε ο πόλεμος.

www.poukamisas.gr

Ετήσιο
πρόγραμμα
διαγωνισμάτων

Συγκριτικό πλεονέκτημα των φροντιστηρίων μας αποτελεί το ετήσιο πρόγραμμα διαγωνισμάτων που πραγματοποιείται με συγκεκριμένες πάντα προδιαγραφές ταυτόχρονα σ' όλες τις εκπαιδευτικές μας μονάδες.

Τα διαγωνίσματα αποτελούν μια άσκηση προσομοίωσης και στρατηγικής ιδιαίτερα σημαντική και οδηγούν τους μαθητές μας στις Πανελλαδικές εξετάσεις ψυχολογικά έτοιμους και γνωστικά επαρκείς.

 φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ